

Угрімова І.В.
*кандидат економічних наук, доцент кафедри
менеджменту та оподаткування
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

Антонова А.М.
*студентка - магістр
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

У світовій економічній літературі «інновація» означає процес перетворення потенційного науково-технічного процесу в реальний, що втілюється в нових технологіях і продуктах. Механізми даного перетворення розглядаються в окремій галузі соціологічного знання - інноватике, яка є наукою про цілеспрямовані зміни, нововведення в соціальній організації [1-2].

Для здійснення керівництва над організацією існує особливий напрямок стратегічного управління на вищому рівні, іменованій інноваційним менеджментом. Його мета - визначити основні напрямки науково-технічної і виробничої діяльності фірми в наступних областях: розробка і впровадження нової продукції (інноваційна діяльність); модернізація й удосконалення продукції, що випускається; подальший розвиток виробництва традиційних видів продукції; зняття з виробництва застарілої продукції.

Інноваційна діяльність підприємства спрямована на створення і залучення із зовнішнього середовища таких інновацій, які б сприяли підвищенню його конкурентоспроможності, зміцненню ринкових позицій, забезпечували перспективи розвитку. Однак можливості різних підприємств щодо залучення інновацій істотно відрізняються, що зумовлено, насамперед, існуючими ресурсними обмеженнями. Отже, управління інноваційною діяльністю підприємства має здійснюватися, з одного боку, з огляду на потенційні можливості інновації у формуванні конкурентних переваг, а з іншого - з урахуванням інвестиційних можливостей підприємства. [1]

На думку В.В. Стадника та М.А. Йохни, управління інноваційною діяльністю - це складова менеджменту сучасного підприємства, що охоплює планування, організування та стимулювання інноваційної діяльності, реалізації інноваційних проектів, розрахованих на отримання конкурентних переваг і зміцнення ринкових позицій підприємства [2].

Закон України «Про інноваційну діяльність» трактує інновацію таким чином: «Це новостворені і вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція чи послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери». У зазначеному Законі сказано, що об'єктами інноваційної діяльності є: [3]

- інноваційні програми і проекти;
- нові знання та інтелектуальні продукти;
- виробниче обладнання та процеси;
- механізм формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

У науковій літературі [4] виділяють декілька типів інноваційної системи, а саме:

1. Інноваційна система на індивідуальному рівні - інноваційний розвиток на рівні фізичної особи. Тут відбувається основний етап розвитку знань, а також інвестування в сферу наукоємних технологій, шляхом придбання товарів та послуг, які необхідні для забезпечення життєдіяльності та задоволення власних потреб.

2. Інноваційна система на мікрорівні - інноваційний розвиток, що здійснюється конкретним підприємством, яке розробляє та випускає наукоємну продукцію, а також надає послуги щодо забезпечення інноваційного процесу (освіта, фінанси, юридичний супровід, інформація і т.д.).

3. Інноваційна система на мезорівні - інноваційний розвиток, який здійснюється кількома підприємствами на рівні холдингових або корпоративних структур переважно в межах однієї країни.

4. Інноваційна система на макрорівні - інноваційний розвиток, який здійснюється в межах однієї країни або її частини (регіон, область), інституційну основу якої становить національна (державна) інноваційна політика.

5. Інноваційна система на гіперрівні - інноваційний розвиток, який здійснюється об'єднаними національними (державними) системами (США, ЄС, Україна), транснаціональними корпораціями.

6. Інноваційна система на глобальному рівні - розробка і впровадження нових технологій на рівні світових груп.

Функціями управління інноваціями є:

1. перегляд інноваційних цілей і програм в залежності від стану ринку, зовнішнього середовища;

2. орієнтація на досягнення запланованого кінцевого результату інноваційної діяльності компанії;

3. впровадження сучасних інформаційних засобів для різноманітних розрахунків при прийнятті управлінських рішень;

4. перехід від поточного до перспективного стратегічного регулювання та планування;

5. використання всіх основних чинників модернізації інноваційної діяльності підприємства;

6. оцінка ефективності управління на основі реально досягнутих кінцевих результатів;

7. використання науково-технічного і виробничого потенціалу компанії в процесі управління.

В науковій роботі Колінко Н.О. виділено три групи функцій управління інноваційною діяльністю: [5]

I група. Загальні функції управління інноваційною діяльністю (прогнозування, планування, організування, мотивування, контролювання інновацій): прогнозування інновацій – розроблення прогнозів науково-технічного розвитку на тривалу перспективу; планування інновацій – обґрунтування та вибір основних напрямів інноваційної діяльності відповідно до прийнятих прогнозів та цілей розвитку.

II група. Конкретні функції управління інноваційною діяльністю (управління інноваційним процесом, управління інноваційним проектом, управління інноваційним потенціалом, управління інноваційним розвитком, управління інноваційною програмою) передбачає комплекс дій, пов'язаних з ініціюванням, розробленням і виготовленням продукції, технологій, що мають нові властивості, які ефективніше задовольняють існуючі потреби.

III група. Об'єднувальні функції управління інноваційною діяльністю передбачає: інноваційне керівництво – діяльність, яку виконує керівник інноваційного типу, інноваційним стилем керівництва і застосування нових форм влади, на засадах впливу через участь із застосуванням співробітництва та поєднання як авторитету влади так і іншої влади, з метою досягнення соціального, економічного, науково-технічного ефекту.

Можна стверджувати, що інновації є досить широкою та ще до кінця не вивченою сферою, але їх роль у економіці є беззаперечною. Інноваційна діяльність підприємства є запорукою його ефективного функціонування, тож така діяльність потребує розуміння та системного управління.

Список використаних джерел:

1 Воронов В.В. Оцінка і фактори росту інноваційної конкурентоспроможності регіонів Латвії // Балтійський регіон. 2012. № 4 (14). С. 7-21.

2 Лівощко Т.В. Інновації та інноваційна політика підприємства: принципи формування та механізми реалізації / Т.В. Лівощко, Д.С. Дворніченко // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – № 6. – С. 116-124.

3 Стадник В.В. Інноваційний менеджмент / В.В. Стадник, М.А. Йохна. - К.: Академвидав, 2006. – 464 с.

4 Лівощко Т.В. Інновації та інноваційна політика підприємства: принципи формування та механізми реалізації / Т.В. Лівощко, Д.С. Дворніченко // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – № 6. – С. 116-124.

5 Колінко Н.О. Структурно-логічна схема управління інноваційною діяльністю / Н.О. Колінко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/Management/2012_727/48.pdf

6 Воронов В.В. Трансформація економічної свідомості та економічної практики // Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора соціологічних наук. - Санкт-Петербург, 2003. - 241 с.